

Drugi međunarodni kardiološki simpozij u Zadru

The Second International Cardiac Symposium in Zadar

Ante Anić*

*Opća bolnica Zadar, Zadar, Hrvatska
Zadar General Hospital, Zadar, Croatia*

U Zadru je 3. rujna 2010. godine održan Drugi međunarodni kardiološki simpozij pod naslovom "CRT uređaji i novi trendovi u liječenju srčanog zatajivanja" u suorganizaciji Kardiološkog odsjeka Opće bolnice Zadar i američkih kardiologa iz Cincinnatia, Ohio. Naglasak simpozija je bio na odabiru kandidata za ugradnju CRT (*cardiac resynchronization therapy*) uređaja i praktičnim savjetima kod implantacije biventrikularnih elektrostimulatora.

Skupu je nazočilo oko šezdesetak liječnika, a osobita je vrijednost bila da su se okupili liječnici iz gotovo svih hrvatskih središta u kojima kardiolozi ugrađuju ove uređaje (KBC Zagreb, KB Sestre Milosrdnice, SB Magdalena, KBC Rijeka, KBC Split, OB Zadar) te liječnici iz OB Dubrovnika koji do kraja ove godine planiraju pokrenuti ovaj postupak.

Nakon uvodnog govora prim. dr. sc. Albina Jovića (OB Zadar) i dr. Freidoona Ghazi (Good Samaritan Hospital, Cincinnati), koji su se prisjetili prvog simpozija održanog 2003. god., prim. dr. sc. Aleksandar Knežević (OB Zadar) je održao predavanje o optimalnoj medikamentoznoj terapiji kroničnog srčanog zatajivanja. Nakon toga je dr. F. Ghazi upoznao auditorij s novijim shvaćanjima srčanog zatajivanja s očuvanom ejekcijskom frakcijom. Oba predavanja su poslužila kao dobar temelj za daljnje teme i rasprave koje su se usredotočile na primjenu resinhronizacijske terapije. Prim. dr. sc. A. Jović je u svom izlaganju upozorio na rezultate nedavnih kliničkih istraživanja čiji rezultati ukazuju na vrijednost CRT i u pacijenata s blažim stupnjem srčanog zatajivanja, a ne samo u NYHA III. i IV. stupnju. Na sličan trend ukazuje i europski registar ugrađenih CRT uređaja iz kojeg je razvidna primjena ovog vida terapije u skupinama pacijenata koji su dosad bili van preporuka aktualnih smjernica. Nakon kraće i sadržajne rasprave o tim, novim, indikacijama za CRT, dr. Damijan Vokač (Univerzitetni klinički center, Maribor, Slovenija) prikazao je video zapis implantacije biventrikularnog elektrostimulatora u svom centru, koji je poslužio kao izvrstan uvod u prvi direktan prijenos iz angiološke sale OB Zadar gdje je prezentirana implantacija jednog takvog uređaja u 53-godišnjeg pacijenta s dilatativnom kardiomiopatijom, sniženom ejekcijskom frakcijom te širokim QRS kompleksom, u NYHA II. stupnju (zaduha u naporu kao jedini simptom srčanog zatajivanja). Tijekom izravnog prijenosa ukazala se izvrsna prilika izmjeniti iskustva o različitim materijalima, pristupu kanulaciji koronarnog sinusa, pa i odabiru najpogodnije grane koronarnog sinusa za poziciju elektrode za stimulaciju lijeve klijetke.

U popodnevnom dijelu je dr. Laszlo Geller (Semmelweis Heart Institute, Budimpešta, Mađarska) pokazao pri-

On 3rd September, the Second International Cardiac Symposium was held in Zadar entitled "CRT devices and new trends in heart failure therapy" co-organized by Cardiology Department of the Zadar General Hospital and American cardiologists from Cincinnati, Ohio. The emphasis of the symposium was placed on selection of candidates for implantation of CRT (*cardiac resynchronization therapy*) devices and practical advices for the implantation of biventricular pacemakers.

The meeting was attended by some sixty colleagues, and its special value lied in gathering of doctors from almost all Croatian centers where cardiologists implant such devices (Clinical Hospital Centre Zagreb, Clinical Hospital Sestre milosrdnice, Special Hospital Magdalena, Clinical Hospital Centre Rijeka, Clinical Hospital Centre Split, Zadar General Hospital) and physicians from the Dubrovnik General Hospital who are planning on starting this procedure by the end of this year.

Following the introductory speech of Head Dr. Albino Jović, PhD (Zadar General Hospital) and Dr. Freidoon Ghazi (Good Samaritan Hospital, Cincinnati), who remembered the first symposium held in 2003, Head Dr. Aleksandar Knežević, PhD (Zadar General Hospital) held a lecture on optimum medicamentous therapy of chronic heart failure. Following that, Dr. F. Ghazi made the attendees familiar with more recent understanding of heart failure with preserved ejection fraction. The both lectures were used as a good foundation for further topics and discussions that focused on the application of the resynchronization therapy. Head Doctor A. Jović, PhD warned in his lecture of the results of the latest clinical researches, the results, which also indicate the value of CRT in patients with mild class of heart failure, not only at NYHA III. and IV. degree. The European Register also indicates the similar trend of implanted CRT devices which shows the application of this type of therapy in the patient groups who have so far been excluded from the recommendations of current guidelines. Following the shorter and meaningful discussions on these new indications for CRT, Dr. Damijan Vokač (University Clinical Center, Maribor, Slovenia) presented a video showing implantation of biventricular pacemaker in his center, that served as excellent introduction into the first direct live presentations from the cath lab of the Zadar General Hospital presenting the implantation of one such device in 53-year-age patient with dilatative cardiomyopathy, reduced ejection fraction and wide QRS complex at the NYHA II. class (exertional dyspnoea is the only symptom of heart failure). During the live presentation, there was an excellent opportunity to exchange experience on different material, approach to coronary sinus cannulation

mjere iz svoje prakse o prevladavanju nekih od problema koje se susreću kod implantacije ove vrste uređaja, točnije pitanje rješavanja nestabilnosti elektrode za stimulaciju lijeve klijetke ili pitanje stimulacije nervus phenicusa. Odmah nakon, dr. Geller je u izravnom prijenosu pokazao stentiranje unutar ogranka koronarnog sinusa kao vrlo učinkovitog načina fiksacije elektrode. Po završetku direktnog prijenosa dr. D. Vokač je podsjetio na mogućnosti liječenja aritmija koje prate srčano zatajivanje s naglaskom na RF ablaciju, a simpozij je zaključen okruglim stolom na kojem su vanjski stručnjaci odgovarali na vrlo direktna, praktična pitanja što je osobito zainteresiralo, i vjerujemo dobro, poslušilo hrvatskim liječnicima da definiraju neke od ključnih koraka ovog postupka.

Simpozij je okončan u popodnevnim satima sa zajedničkom željom okupljenih kolega da se ovaj, dokazano učinkovit, vid terapije primjeni u što većem broju pacijenata. Nije samo cijena uređaja prepreka implementaciji ove terapije prema preporukama iz smjernica, već se i edukacija liječnika postavlja kao problem. Upravo taj dio će se, nadamo usješno, riješiti kroz organizaciju praktično orijentiranih radionica i simpozija.

Received: 16th Sep 2010

*Address for correspondence: Opća bolnica Zadar, HR-23000 Zadar, Croatia, Bože Peričića 5

Phone: +385-23-505-505

E-mail: anteanic@gmail.com

and selection of the best coronary sinus branch for the position of electrode for the stimulation of the left ventricle.

In the afternoon, Dr. Laszlo Geller (Simmelweis Heart Institute, Budapest, Hungary) showed some examples from its practice regarding overcoming some problems that they face during the implantation of this type of device, to be more specific, the issue of resolving instability of electrode for the stimulation of the left ventricle or the issue of phrenic nerve stimulation. Immediately after that, Dr. Geller showed in live presentation stenting within the coronary sinus branch as a very efficient way of electrode fixation. After the end of the presentation, Dr. D. Vokač reminded them of a possibility of treatment of arrhythmia accompanying heart failure with an emphasis placed on RF ablation, while the symposium was concluded at the round table where all external experts answered very direct, practical questions which was very interesting and useful for the Croatian physicians to define some of key steps of this procedure.

The Symposium was finished in the afternoon hours with a common wish of gathered colleagues to apply this type of therapy, which proved to be efficient, in as greater number of patients as possible. The price of the device is not the only obstacle to the implementation of this therapy according to the recommendations from the guidelines, but the problem is also the education and training of physicians. This part, as we hope, will be successfully solved through the organization of practically oriented workshops and symposiums.